

Moderní život

Mladí a vzdělání, takové Evropany přesouvání baví. Například Marek Píkrýl létá do švédské Kiruny.

Evropané nejraději sedí doma. To sice platí pořád, ale zvolna se to mění: za práci se přesouvají mladé a vzdělané „mozky“, zdravotní sestřičky i uklízeči. Asi sedm milionů Evropanů žije v jiné evropské zemi, osmdvaacet milionů to zkusilo alespoň načas.

Marek Píkrýl dorazil do práce. Za okny je metr a půl sněhu, světlo je jen tři hodiny denně. Pracuje totiž za polárním kruhem ve švédské Kiruně. Do práce nedojíždí, ale létá. Každých sedm dní se přesouvá mezi Kirunou a Prahou. „Ve Švédsku je nedostatek geodetů. Naopak v Praze má náš obor zázemí a tradici,“ říká třiatřicetiletý Píkrýl, který v Kiruně vyměřuje trasu při budování tunelu. „Poláci jsou dobří na zámečnické a svářečské práce, Finové umějí velké železné konstrukce,“ popisuje zaměření svých kolegů. Podobné to bylo, když předtím pracoval na stavbě nového švédského mrakodrapu Turning Torso v Malmö, kde bylo na staveništi národů jako v Babylonu.

Práce je jinde

Pracovní místo je poněkud z ruky, výhod má ale řadu: geodet si vydělá tolik švédských korun, kolik by si u nás vydělal českých, tedy zhruba trojnásobek. Dostal se k zajímavým velkým zakázkám a domů při-

Evropané, hejbejte se

Evropané se přesouvají za práci: pomalu, ale přece

veze spoustu zkušeností, kontaktů, příležitostí. A zbude mu třeba také vzpomínka na pověstný ledový hotel v Kiruně.

Podobné příběhy nejsou v Evropě nijak výjimečné. Stavitelé lodí z Polska směřují do Velké Británie. Velká Británie má nedostatek zubařů, tak si jich dvě stovky vyškolili v Polsku; jednou z věcí, které se museli naučit, je, že Západoevropané nejsou zvyklí v zubařském křesle tolik trpět. Lékaři ze Slovenska zase hledají práci v Německu a Rakousku. Absolventi sociálních a humanitních věd z Německa a Francie, otrávení malými možnostmi uplatnění, to zkoušejí v jiných evropských zemích či v USA. Příběhy putování za práci shromažďovali autoři antropologického a fotografického projektu *Práce je jinde*. Po celé Evropě našli mnoho

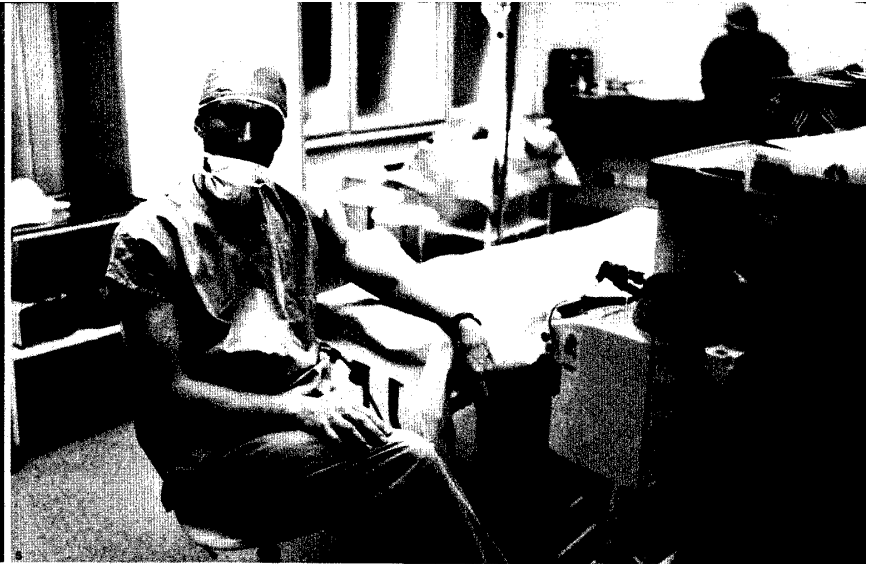
lidí, kteří odjeli za práci: někde šlo o únik z chudoby. Jinde je ale hlavním motivem více poznat, získat kontakty i zkušenosti.

Další takové příběhy přináší internetová stránka, zřízená u příležitosti Evropského roku pracovní mobility, který se právě uzavírá: „Jsem ze Spojeného království, ale už sedm let pracuji v Nizozemsku. Koupil jsem si tu dům a našel polskou manželku,“ vzkazuje například britský inženýr. „Začal jsem kariéru v konzultantské firmě v Paříži, ale pak jsem se přesunul do Hamburku. Němčina mě od té doby nepřestává fascinovat,“ píše zase rodilý Ital. Vědec, jeho krajan, se připouje: „Přesouval jsem se během postgraduálního studia, rok jsem byl v USA, dva roky ve Francii, dva roky v Rakousku. Všude byl zajímavý výzkum, příležitosti a labora-

toře, kde mě chtěli zaměstnat.“ „Miluji EU, protože žít v jiné zemi je tak snadné,“ píše tu jeden Nizozemec.

Od Evropanů, vyhlášených zápečníků, to zní zvláště. Mimo rodnou zemi bydlí jen 1,5 procenta obyvatel EU a za posledních třicet let se na tom mnoho nezměnilo. Nějakou dobu žila mimo svou zemi čtyři procenta lidí. Pro srovnání: v USA žije mimo svůj rodný stát čtyřicet procent lidí.

„Generačně se to mění. Lidé, kterým je dnes patnáct až třicet let, jsou mobilnější než generace jejich rodičů,“ komentuje to docent Dušan Drbohlav, sociální geograf z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Vysokoškoláci a vzdělaní lidé, dobře jazykově vybavení, spící Evropu přece jen poněkud rozpohybují. ▶

Zdravotní sestry jsou žádané, často dojíždějí do bohatších zemí. Norika pracuje v Rakousku.

V Česku se jezdí hlavně do Prahy. Každý týden přijíždí Lubomír Šmuk z Ostravy, předtím pracoval v Rakousku.

Vítejte, milí hosté

Co se dá dělat, když člověk stojí jedenáct hodin ve frontě, je kolem nuly a mírně mží? „No co? Stáli jsme, kecali, chlastali a pak zase kecali...“ říká Naďa z ukrajinského Ivano-Frankivska. Od devíti hodin večer čeká ve frontě před novou úřadovnou cizinecké policie v Praze na Žižkově. Stojí tu tak davy cizinců, hlavně z Ukrajiny. V půl osmé ráno policisté zavelí, všichni se hrnou dovnitř. Policisté křičí, dav řve a dere se skleněnými dveřmi, jedna žena ztrácí botu a padá.

Tohle všechno by měli podstoupit všichni cizinci ze zemí mimo Evropskou unii. Třeba také američtí, japonští, kanadští podnikatelé či manažeři Coca-Coly, Nokie a dalších nadnárodních firem.

Naštěstí je tu dost ochotných lidí, kteří noc stojí za toho, kdo zaplatí. Podobnou pomoc svým klientům organizuje i jedna z velkých světových auditorských firem. V praxi to vypadá nějak takto: „Stojím tady od půlnoci,“ hlásí mírně ošuntělá žena v modrém, rodilá Češka. Ve frontě čeká také její dcera, v dlani srolovanou stakorunu. Když si

postojí osm hodin a pak se procoupe s davem do úřadovny, získají pořadové číslo. To pak převezme zaměstnankyně ze zmíněné společnosti (v tomto kontextu si nepřeje figurovat), která pracuje jako „immigration specialist“. Japonský, kanadský či indický manažer jen vystoupí z taxíku. Projde na-

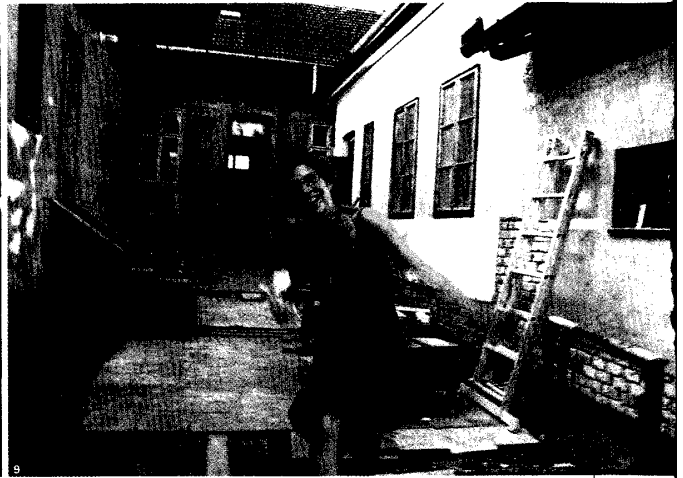

Dveřmi cizinecké policie v Praze musí projít nejméně 70 tisíc cizinců.

plněnou úřadovnou a zlatým perem podepisuje.

Většina ostatních cizinců ze zemí mimo Evropskou unii však podobné štěstí nemá, žádný imigrační specialista to za ně nevyřídí. Čeká je shánění všemožných dokumentů a pak hodiny ve frontě. V Praze tím musejí projít čtyři a půl tisíce Vietnamců a dvacet šest tisíc Ukrajinců, bez nichž by tu nestály nové domy, nebyly uklizené desítky hotelových pokojů a kanceláři a chlebičky byly dražší.

Občané států Evropské unie, tedy například dvacet dva tisíc Slováků nebo půldruhého tisíce Poláků pracujících v Praze, to mají lepší. Policisté je bez fronty posílají do třetího patra s osvobozující cedulkou Občané Evropské unie. Chtěl by tam také George Solonauz z rumunského Aradu, rád by si v Česku založil elektrickářskou živnost. „Do fronty, ještě nejste v Unii,“ policista ho odesílá do davu. Bulhaři a Rumuni to však mají za pár. Také oni budou od Nového roku moci do třetího patra.

Francouzka Sophie a Skot Grieg odešli na Východ. V Česku našli lepší uplatnění než na „vyspělem Západě“.

Více pohybu přineslo také rozšíření Evropské unie. Z nových zemí se na Západ vydalo za prací tři čtvrtě milionu lidí; dalších tři sta tisíc vyjíždí za sezonní prací.

Kromě lidí mladých a vzdělaných mají západní státy zájem i o další síly. „Poptávka po pracovnících v zemědělství, hotelech, restauracích, v domácnostech a péči o postižené existuje a nezmizí“ píše se ve zprávě International Organisation for Migration.

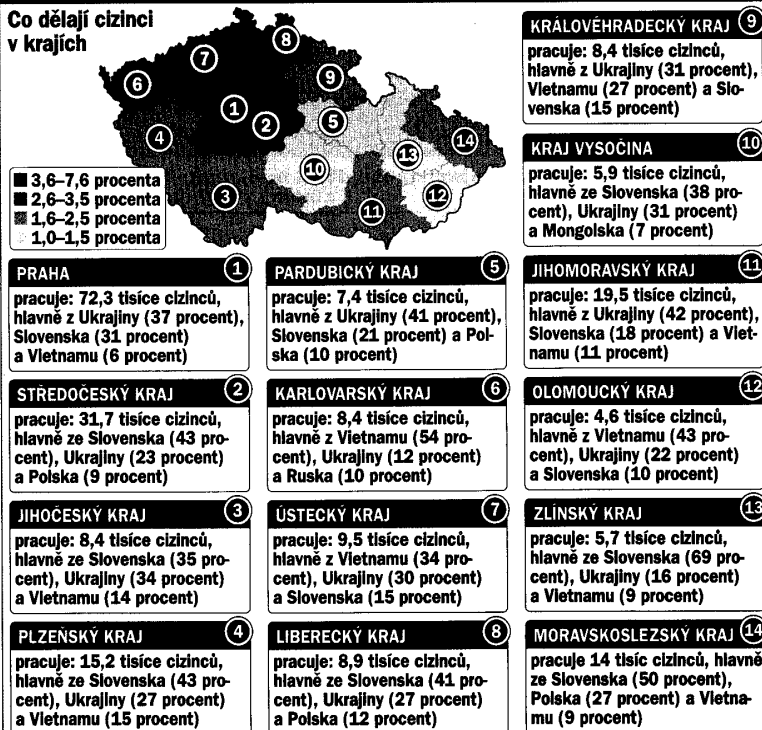
Tak pracuje například sedmačtyřicetiletá Slovenka Norika. Dvacet čtyři hodin denně, dva týdny v kuse, je stále k dispozici svému klientovi, muži s Parkinsonovou chorobou v Rakousku. „Obvykle ji pacient zavolá v 6.30 ráno. Ona už je vzhůru, pomáhá mu s ranní hygienou a zpívá mu *Na krásném modrém Dunaji*. (...) Bude mu k ruce celý den: bude obědvat, až bude on, dívát se na televizi, až se bude dívat on, a se-

dět pod třešňí na zahrádce, až si tam půjde posedět on se starými kamarády,“ popisuje Franziska Smoliková, která příběh zaznamenala pro projekt *Práce je jinde*.

Doma na Slovensku má Norika syna, manžela a dům. Na čtrnáct dní z měsíce musí péči o domácnost předat matce, dostane za to přes šest set eur. Doma na Slovensku by jako sestřička v nemocnici musela za stejné peníze pracovat dva měsíce.

Naši cizinci

Co dělají cizinci v krajích

Pozn.: V grafu jsou zahrnuti cizinci pobývající v ČR legálně.
Zdroj: publikace Cizinci v regionech ČR, kterou v prosinci 2006 vydal Český statistický úřad společně s Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR.

Polští instalatéři

Takových pracovníků jsou tisíce. „Nedávno se nás v kupě sešlo pět, všechny jsme jely dělat to samé,“ říká Norika. Pro Rakušany právě pozhánání, domácí sestře by za hodinu zaplatili kolem třiceti eur. Kromě toho místní ošetřovatelky chrání zákoník práce, cizinky si nemohou moc poroučet. Jak uvádí Smoliková, překousnou třeba, že je v jejich pokoji jenom jedenáct stupňů a k vánoční večeři dostanou párek.

Podobně jako Norika jezdí za námezdni prací další Slováci, Poláci, Češi, Litevci, Lotyšši, Maďaři, Chorvaté. Zcela volný vstup mají momentálně do Velké Británie, Irsku, Švédska, Finska, na Island, do Španělska, Řecka, Švédska a na Kypr.

Ve Velké Británii mají podrobnou statistiku: povolení k práci tu od rozšíření Evropské unie získalo 22 tisíc Čechů, 44 tisíc Slováků, 260 tisíc Poláků, 27 tisíc Lotyšů, 50 tisíc Litevců. Nejvíce jich pracuje v továrnách a skladech, v kuchyních, při úklidu a v domácnostech, v hotelech.

Ještě že je mají: Britové, stejně jako ostatní Evropané, stárnou a vymírají. Bez migrantů by bylo v roce 2050 ve státech Evropské unie o 77 milionů lidí méně.

Češi by chtěli, ale...

Údaje z Česka jsou omezené, vylidnění české kotlině rozhodně nehrozí. „Není

možné přesně migraci z Česka měřit, ale nepřeceňoval bych ji. Dokazují to čísla z Německa, tam nám dali omezené kvóty na počet lidí a ani jsme je nenaplnili," říká docent Drbohlav. Skutečně, podle údajů z Německa tam pracuje Čechů stále méně, asi čtvrtina oproti roku 1994.

Češi se nechtějí hýbat dokonce ani po Česku. „Počet stěhování klesá už od šedesátých let," komentuje to Zdeněk Čermák z Přírodovědecké fakulty UK.

Zatímco čtyřicet procent Evropanů se stěhovalo mimo svůj region, Čechů se pohula jenom čtvrtina. Asi třicet procent projevilo ochotu se stěhovat za práci, devět procent by se chtělo vydat mimo Evropu, ale obvykle... skutek utek.

Nakonec se – stejně jako jinde v Evropě – stěhují hlavně mladí, vysokoškolsky vzdělaní lidé. Nejvíce je táhne Praha. Stále větší podíl na přistěhovačích mají lidé ze vzdálenějších oblastí, zejména Moravy. „Čísla postihují jenom změny trvalého bydliště. Ale podobně zřejmě funguje dočasná a cyklická migrace," komentuje to docent Čermák.

Za těmito slovy se skrývá stále větší skupina lidí, kteří se stěhují, ale jenom trochu. Výzkumy zatím nejsou, živou zkušenost má

Lubomír Šmuk z Ostravy: „Jezdím každý týden pendolinem a potkávám tam známé, které jsem v Ostravě už léta nepotkal," říká. Je anesteziolog, v Praze pracuje na klinice Medicom VIP. Také tam je prý Pražanů minimum: „Děláme si legraci, že když v Praze pracují jenom Moraváci, kde tedy pracují Pražáci." V Praze má možnosti, k nimž by se v Ostravě nedostal: podííl se na vzniku soukromé kliniky, pracuje s nejmodernějšími přístroji. „Na Moravě bychom něco takového nevybudovali ani omylem, nebyla by kupní síla." Také plat má vyšší. Kořeny, rodiče, domov ale zůstávají v Ostravě. A tak doktor Šmuk ujede každý týden sedm set kilometrů a sedm hodin stráví ve vlaku.

Pryč ze Západu

Proč se takhle trápit? Proč se přemisťovat a opouštět známá místa? Ekonomice dodává větší mobilita pružnost a dynamiku, což je oblíbená poučka.

Ale také jedinci, kteří se přestěhovali, hlásí často zlepšení. Výzkumníci se na to ptali v rámci Eurobarometru 24 tisíc Evropanů. Ti konstatovali zlepšení ve většině aspektů: nejvíce v práci a v bydlení. Grieg a jeho přítelkyně Sophie to vyzkou-

šeli. On pochází ze Skotska, ona z Francie, žijí spolu v Česku. Ačkoli jsou z „vyspělých západních zemí", v Česku si žijí lépe. Grieg má práci v mezinárodní neziskové organizaci CEE Bankwatch. „Ve Velké Británii je práce v neziskových organizacích docela dobře placená a je o ni velký zájem. Konkurence je tam mnohem větší," říká Grieg. Jeho partnerka Sophie pracuje jako učitelka na francouzském gymnáziu v Brně, je to prý dobré místo, jaké by ve Francii nejspíš nenašla. „Už jen to, že máme cizí jazyk jako mateřštinu, nám dává obrovskou výhodu," myslí si Grieg. Líbí se jim „venkovská" atmosféra Brna i české školství. Ale polepšili si také materiálně. S lehou nadprůměrnými českými platy si mohli pro sebe a své tři děti koupit domek se zahradou na předměstí, což by si v Londýně mohli dovolit jen stěží. „Platy máme menší, to je jasné. Jenže v Londýně cesta metrem stojí tři libry. A pivo čtyři," říká Grieg. Přepočteme platy na piva prý v Česku vychází mnohem lépe než ve „vyspělé západní Evropě".

Karolína Vítarová-Vránková ■

Další příběhy a fotografie pořízené v rámci projektu *Práce je jinde* je možné vidět do 21. prosince 2006 na výstavě na hlavním nádraží v Praze, v březnu se přesune na Alexanderplatz v Berlíně.

PLACENÁ INZERCE

Face Detection **fd** „Rozpozná a zaostří až 10 tváří najednou“

www.fujifilm.cz

fd Funkce „Face Detection“
(Zaostří tvář)
Optimální zaostření a expozice!
Rozpoznání tváře již za 0,05 sekundy!
Současné rozpoznání až 10 tváří!

FinePix S6500 **fd**

FUJIFILM